

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andrei Saguna

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRATIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Proprietatea, funcție socială

În volbura de frământări ale timpului de față se disting limpede două mari tendințe complementare în jurul cărora se va cristaliza cu vremea noua ordine de durată a vieții omenești. Pe de o parte se afirmă tot mai puternic socialul, spiritul de colectivitate, de subordonare a insului intereselor obștești. Nu se mai concepe și nu se mai poate ca omul să trăiască pentru sine, desinteresându-se de obștea din care face parte, disprețuind-o sau utilizând-o pentru scopurile sale. Individualismul despotice sau anarhic e definitiv depășit.

Insul e ființă slujitoare, ființă îndatorată, purtând pe umerii lui răspunderea pentru soarta celorlalți și trebuind să stea cu toate puterile sale în slujba binelui lor.

Dar totodată se afirmă cu aceeași putere tendința spre adâncirea unei vieți personale, căci ce altceva este pasiunea după libertate și după o cultură cât mai subtilă, dacă nu un semn că insul omenesc s'a regăsit pe sine însuși și se vrea adâncit în intimitatea unei vieți spirituale proprii, eliberat de clișeele tocite ale stilului comun?

Însă tendința din urmă nu o contrazice pe cea dintâi, ci o completează. Omul se caută pe sine însuși și și valorifică puterile și însușirile proprii tocmai pentru a dăruia societății o maximă contribuție de muncă, de lumină, de jertfă.

Sunt complementare aceste tendințe nu numai pentru că binele societății atârână de desvoltarea vieții spirituale a insului, ci și pentru că această adâncire a intimității personale în fiecare ins e provocată de problemele și obligațiile pe cari i le impune durerile și nevoile obștești.

Suntem prin aceste tendințe în plină paralelă cu drumul creștinismului spre frăția între oameni pe temeiul de dragoste a insului față de obște și a obștei față de ins.

Timpurile noastre încep să facă și aplicațiile tehnice ale acestor tendințe în diferitele compartimente ale vieții sociale.

Și de bună seamă cel mai important între aceste compartimente este cel al raportului insului cu proprietatea.

Până acum raportul insului cu proprietatea era un raport închis. Între acești doi poli nu avea ce căuta societatea. (E adevărat că era inclusă familia în raportul dintre ins și proprietate, dar familia de mulțori reprezenta cu egoism de grupă restrânsă). Din raportul insului cu proprietatea sa era exclusă orice obligație socială a lui. Societatea era datoare să-i apere proprietatea dar el nu era obligat să servească prin proprietatea lui societatea.

Lucrurile au început să se schimbe. Abstrăgând de sistemul comunist care accentuează aproape numai tendința colectivistă, observăm o îndreptare generală spre înarticulare socialului în raportul dintre ins și proprietate. Iată ce celim de pildă în noul Program ce și l-a dat Partidul național țărănesc: Partidul național țărănesc stă în materie agrară pe temeiul proprietății individuale țărănești, limitată principial la capacitatea de muncă a unei familii. Proprietatea agrară trebuie să fie supusă principiilor: „pământul aparține celui care îl cultivă” și „proprietatea este o funcțiune socială”. Cu alte cuvinte se va lăsa sau se va da fiecărei familii atâta pământ, cât poate să-l muncească pentru că prin munca sa este datoare să facă din el un izvor de bunăstare nu pentru sine numai, ci și pentru societate. Nu e potrivit ca să dețină o familie latifundii pe cari nu le poate lucra și deci nu contribuie cu munca

sa la binele social, ci exploatează munca altora pentru un bine exclusiv egoist.

Munca și funcția socială, lucruri cari în definitiv sunt identice, sunt noile principii după cari trebuie cinstit un om și remunerat, nu lenea și gravitația în jurul persoanei proprii.

Se cuprinde aci atât tendința de satisfacere a socialului, cât și cea de satisfacere a individului. Și amândouă sunt exprimate în noile principii cari stabilesc raportul dintre ins și proprietate.

Aceste principii însă nu fac decât să talmăcească ideea creștină: „Omul nu e proprietarul pământului, ci administratorul lui. Proprietarul e Dumnezeu”.

Dar într-una cât administratorul chivernisește bunurile în folosul proprietarului, iar în concepția creștină pe Dumnezeu îl slujim, slujind semenilor, căci El nu are lipsă să-l întreținem noi, evident că principiul creștin e în fond una cu principiul descoperit mai nou de știința socială umană despre proprietatea funcție socială.

Desigur că altfel stă lucrul cu proprietățile pe care le au marile instituții ca de pildă Biserica. Acestea nu sunt lucruri folosite egoist, ci împlinesc o funcție socială tocmai în temeiul faptului că instituția respectivă stă în slujba intereselor sociale.

Problema se desbate între egoismul individual și între social, nu între social și social.

D. STĂNILĂE

Audiențe la Palat

București 18 — Mareșalul Curții Regale comunică:

Ieri, Majestatea Sa Regele a primit în audiență de lucru pe dnii miniștri de Stat Lucrețiu Pătrășcanu și Const. Titel Petrescu, General de Corp de Armată Racoviță Mihail, ministrul Apărării naționale, General de brigadă Eftimiu Const., Ministrul Lucrărilor publice și al Comunicațiilor și General Gheorghe Ermil, subsecretar de Stat pentru aviație.

Noui rectori și decani

Ziarele din Capitală au publicat lista nouilor rectori și decani ai Universităților și Facultăților noastre.

Reținem din această listă următoarele nume: Prof. Dr. Alexandru Borza, rector al Universității Daciei Superioare din Cluj-Sibiu; Prof. Dr. Constantin Daicoviciu, decan al Facultății de Litere și Filosofie; Prof. Dr. Ioan Goia, decan al Facultății de Medicină; Prof. Dr. Romul Boilă, decan al Facultății de Drept și Prof. Dr. T. Angheluță, decan al Facultății de Știință [Timișoara].

Decani ai Facultăților de Teologie au fost numiți dnii: Prof. Dr. Vasile Loichiță [Iași] și Prof. Dr. Vasile G. Ispir [București].

Radio

România

și-a reluat activitatea

București 18 — Postul de radio România, pe 1864 m. lungime de undă, și-a reluat activitatea azi dimineață.

Bisericești

din străinătate

Sfântul Sinod bulgar, întrunit la Sofia în sesiune extraordinară, și-a început lucrările în ziua de 12 Octombrie a. c.

Apelul

disperat al lui Szállassy

Ieri s'a difuzat prin postul de Radio Budapesta un apel disperat al „șefului statului ungar” Ferencz Szállassy către națiunea armată și către cei dinapoia frontului.

S'a cerut aruncarea în luptă a tot ce mai poate da Ungaria, căci „ori nimicim pe dușman, ori pierim”. S'a criticat atitudinea trădătorilor lui Horty și s'a cerut printr-o ultimă svârcolire „eluptarea imperiului maghiar”.

Numai să nu să elupteze imperiul fără sfârșit al morții!

Invățătura zilei

Și fiiți unul cu altul buni, milostivi,
iertând unul altuia, precum și Dum-
nezeu v'a iertat vouă întru Hristos.
Efeseni 6, 32.

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:

Joi 19 Oct. — Pr. Ioil

Vineri 20 Oct. — M. Artemie

Preoți cu crucea'n frunte

Iosif Gomboș

Făcea parte dintr-o familie fruntașă din Vidra de sus, satul lui Avram Iancu. A fost la început — ca de altfel toți vechii noștri preoți — dascăl confesional în satul său de naștere; apoi preot în Abrud-Sat și, la urmă, în România Mare, protopop al Câmpenilor.

Deși eram aproape consăteni, întâia oară l-am văzut când eram la școala secundară, iar ca student teolog am avut cu el legături mai dese și mai apropiate. Fire blândă, adevărat părinte sufletesc, moț încăpățânat când era vorba de chestiuni naționale; toate aceste însușiri așezate într-un fizic impozant.

Pentru alesele lui însușiri de preot român, s'au abătut asupra blândului și bunului părinte Iosif, multe suferințe din partea cotropitorilor de ieri. După intrarea armatei române în război, în 1916, a fost ridicat noaptea, împreună cu alți fruntași, meseriași și țărani din parohie, dus la prețură, iar a doua zi purtat în lanțuri pe străzile Abrudului, huiduit și scuipat de ungurime. A fost internat apoi în lagărul din Sopron, unde doi ani a suferit chinuri, foame, bătaie, închisoare, silit să taie lemne, așa că în toamna anului 1918 se întoarce acasă slăbit, îmbătrânit și cu sănătatea sdruncinată.

România Mare, pentru care a suferit și luptat, i-a oferit cinstea de protopop al Câmpenilor. Toți, foștii lui elevi, fii sufletesci, toată regiunea Munților Apuseni, fiii lui dragi din Oradea și Cluj și flica din Târgul Mureș, îi păstrează o plăcută amintire, iar neamul l-a scris în Sinaxarul mucenicilor lui.

Pr. Axente Tomuș

POȘTA REDACȚIEI

Păr. V. Coman și Păr. Axente Tomuș. — Am primit medaliile pentru rubrica „Preoți cu crucea'n frunte” și — precum vedeți — le-am și publicat.

Mai trimiteți — și îndemnați și pe alții să facă la fel. E păcat să ținem lumina sub obroc.
GRIG

Altă biserică profanată de unguri

Intr-o scrisoare trimisă din Odorhei, P. C. Păr. Prot. Seb. Rusan ne spune:

„Am ajuns aici în ziua de 7 l. c. Întreg orașul distrus ca după un cutremur. În special Catedrala noastră ortodoxă, se găsește într-o stare ne mai pomenită. Și acum e plină de excremente omenești, uscate. E așa de rulantă că nici cu de două ori cât a costat ridicarea, nu o putem repara. Nici un singur geam, nici o bucată din odăjdii, cărți rituale, vase sfinte, doar 2 sfeșnice din alamă printră ruine și ca 2 cară de petri și alte necurății.

Se vede că au aglomerat povară mare pe parchet, căci și acela în unele părți e mai jos cu 10 cm., în altele mai ridicat. Insuși Sfântul Prestol e strâmbat. În asemenea situație se găsește și casa parohială, care, în curând, nu va putea deveni locuibilă.

Despre bisericile din protopopiat, încă nu vă pot da relații, decât despre cea din Cristur, care e puțin avariată și despre cea din Porumbeni mari, care încă poate fi reparată”.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae.

Fete bisericești decorate la Moscova

„Grațul Nou”. ziarul direcțiunii politice de front a Armatei roșii din România, care apare în București (str. Victor Emanuel Nr. 16), a publicat în Nr. 9 a. c. (16 Oct.) următoarea dare de seamă a Agenției TASS privitoare la decorarea unor înalte fete bisericești din Rusia:

„În Consiliul pentru chestiunile Bisericii ortodoxe rusești de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului al URSS. reprezentantul Sovietului Deputaților muncitorilor din Moscova, P. V. Maiorov, în numele Prezidiului Consiliului Suprem al URSS., a înmănat medali „pentru apărarea Moscovei” unui grup de slujitori ai bisericii ortodoxe rusești din orașele Moscova și Tula. În zilele marelui război pentru Patrie preoții din Moscova și din Tula au contribuit la sporirea capacității defensive a orașelor luând parte și personal la organizațiile locale de apărare antiaeriană; ei au mai participat la strângerea de fonduri pentru înarmarea Armatei Roșii și pentru daruri destinate ei.

Prima medalie a fost înmănată mitropolitului Nicolae. Primind-o, mitropolitul Nicolae a spus:

— Aduc calde mulțumiri guvernului nostru drag, în numele meu și al clerului orașului Moscova, păstorit de mine, pentru marea cinste ce ne-a fost arătată prin decorarea noastră cu medali. Din primele zile de război, clerul Moscovei nutrește aceleași sentimente ca și tot restul țării: ura sfântă împotriva inamicului care ne-a atacat mișelește pământul natal și dorința tot atât de sfântă de a contribui prin toate mijloacele și posibilitățile la îgonirea totală a dușmanului de pe pământul Patriei noastre și la stăpînire fascismului odios de pe fața pământului.

Insufleteți de apelurile neuitatului staret Serghe, al cărui nume va trăi deapănarea prin veacuri, ca o flamură de patriotism înflăcărat, preoții Moscovei nu vor înceta până la sfârșitul războiului să-și ridice rugăciunile pentru biruința armelor rusești și pentru îndemna, prin toate mijloacele, pe poporenii lor la jefire bănești și materiale, dând exemplu celor păstoriți prin ofrande personale.

Vă rugăm să transmiteți iubitelui nostru Iosif Visarionovici urările noastre calde de viață lungă, spre groaza dușmanilor, spre bucuria și gloria țării noastre. Vă mai rugăm să primiți asigurarea noastră că clerul Moscovei, împreună cu toată biserica rusă, își va pune la contribuție toate puterile în serviciul Patriei scumpe în zilele grele de război, ca și în zilele ei de propășire, în zilele păcii viitoare.

După Mitropolitul Nicolae s'au înmănat medaliile protoiereului Catedralei Patriarhale a Botezului Domnului, N. T. Kolcički și preoților parohi ai mai multor biserici din Moscova.

Apoi s'au înmănat medaliile parohilor de biserici din Tula, protoiereilor M. D. Poniatski și P. A. Turbin, care în zilele când orașul Tula era bombardat iar inamicul era aproape de oraș, au și-au înțeles activitatea pastorală și patriotică, manifestându-și vitejia personală și luând parte la construcții defensive.

Locțiitorul scaunului patriarhal, mitropolitul Alexe, a rostit un scurt discurs către slujitorii decorați ai bisericii.

Președintele Consiliului pentru chestiunile Bisericii ortodoxe rusești de lângă Consiliul Comisarilor Poporului URSS, G. G. Carpov, și reprezentantul Sovietului de Deputați ai muncitorilor din Moscova, P. V. Maiorov, au felicitat pe cei decorați”.

Tragedia Germaniei

Stockholm 18 — Știri primite dela observatori neutri arată că în urma severelor bombardamente aliate peste zece milioane de oameni din regiunile apusene ale Germaniei duc astăzi viață de nomazi.

Tinerii de 17 ani au fost încorporați. Cei de 16 ani așteaptă să le vină rândul.

Milioane de răniți germani, împrăștiați astăzi prin spitalele din Ungaria și Austria, vor trebui mutați nu peste mult în interiorul țării, unde criza de locuințe este hiperacută.

ȘTIRI mărunte

— Funcționarii evacuați din Basarabia și Bucovina vor fi plătiți din fondurile de lichidare ale directoratelor respective.

— Ziariștii ardeleni sunt convocați într-o ședință, la redacția ziarului „Curierul” din Capitală, pe data de Joi 19 l. c.

— Preotul Petru Hadan, pensionar din parohia Rădulești, protopopiatul Dobra, a decedat în ziua de 7 Octomvrie 1944, în vârstă de 79 ani. A servit biserica 41 ani.

Dumnezeu să-l odihnească!

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiunilor desfășurate în ziua de 18 Octomvrie: În Transilvania de Nord-Vest, trupele noastre în legătură cu trupele sovietice și-au continuat fără încetare înaintarea. Ele au trecut râul Almaș și munți Mezeș, cucerind mai multe localități.

În Ungaria, trupele sovietice și trupele române își continuă înaintarea.

Frontul de Răsărit

Londra 18 — Forțele aeriene sovietice au efectuat un bombardament de noapte în mai multe puncte ale Prusiei orientale.

Comunicatul sovietic dă amănunte în legătură cu operațiile militare din Maramureș.

Concomitent cu operațiile de pe Valea Someșului și a Crasnei, trupele rusești trecând munții Inăului și Pietrosului și înaintând spre Nord pe șoseaua Salva-Săcel au ocupat printr-o manevră de încercuire, localitățile Săcel, Borșa, Vișeu de sus și de jos.

Ieri dimineață armata rusă era la Leordina, 20 km. de frontiera cehoslovacă.

După trecerea pasului Dukla și după lupte victorioase în valea râului Ciocra, trupele ruse în cooperare cu partizanii cehoslovaci, se îndreaptă spre Kosice și Uzhorod. Din clipa în care aceste localități vor fi ocupate, joncțiunea cu armatele din Nordul Ungariei va fi făcută.

Frontul din Ungaria.

Londra 18 — Generalul Vöröss, șeful cabinetului de pae din Ungaria, a dat o declarație prin care

Haosul din Ungaria

Agenția sovietică de știri TASS află că hitleriștii unguri ai lui Szállassy Ferencz stăpânesc postul de radio Budapesta, prin mijlocirea căruia încearcă să ia dispoziții de ordin administrativ în restul țării, alte mijloace de comunicații nefiind disponibile deocamdată.

Regentul Horthy Miklós a fost înlăturat. S'a constituit un consiliu de regență compus din trei membri, în frunte cu șeful partidului hungarist Szállassy Ferencz, care deține totodată și funcțiunea de prim-ministru.

Populația se dedă la acțiuni ostile guvernului nazist.

Corespondentul din Berlin al ziarului elvețian „Tribune de Genève” spune că evenimintele din Ungaria au avut în capitala Germaniei efectul unei bombe.

La Wilhelmstrasse s'a declarat că regentul Horthy e în viață. El va fi transportat într-o localitate care rămâne necunoscută.

desleagă pe soldați de jurămintele de credință față de regentul Horthy.

Se semnalează dezertări în rândurile armatei ungare. Generalul Miklós și șeful său de stat major au dezertat.

Frontul din Balcani

Londra 18 — La Belgrad, după cinci zile, luptele de stradă continuă. În partea de Vest a orașului, germanii se retrag.

Primul convoi alimentar pentru ajutorarea Greciei a sosit la destinație.

Frontul din Apus

Londra 18 — La Aachen, germanii din interiorul orașului au încercat ieri să rupă cercul în care sunt închiși, dar n'au izbutit. Din afară nu s'a încercat nici un contraatac. Trupele aliate luptă pe străzile orașului.

Avioane încărcate cu rachete au luptat ieri în Nordul Olandei.

În Italia, trupele aliate se află la 15 km. de Bologna pe șoseaua ce duce spre acel oraș.

Flota japoneză

Washington 18 — Dela Marele cartier general al Amiralului Nimitz, comandantul suprem al flotei americane din Pacific, se anunță că navele de război japoneze refuză să primească lupta cu vasele aliate.

— ZALĂUL a fost cucerit azi.

— 12 km. de BAIĂ MARE.

— Vânătorii de munte au cucerit Șimlăul și Bădăclul.

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu.